

tebyan
WWW.TEBYAN.NET

أَمْ مَنْ هُوَ قَانِتٌ آنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَ قَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ
و يَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَ
الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ

[آیا چنین کسی بهتر است] یا آن کسی که او در طول شب در سجده و قیام اطاعت [خدا] می‌کند
[و] از آخرت می‌ترسد و رحمت پروردگارش را امید دارد؟ بگو: «آیا کسانی که می‌دانند و
کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟» تنها خردمندانند که پندپذیرند.

سوره مبارکه زمر آیه کریمه ۹

هَلَاكَ خُزَّانُ الْأَمْوَالِ وَهُمْ أَحْيَاءُ، وَالْعُلَمَاءُ بَاقُونَ مَا بَقِيَ
الدَّهْرُ، أَعْيَانُهُمْ مَفْقُودَةٌ، وَأَمْثَالُهُمْ فِي الْقُلُوبِ مَوْجُودَةٌ

امام امير المؤمنين على (عليه السلام):

مال اندوزان، با آن که زنده‌اند مرده‌اند و
اهل علم، تا دنیا هست زنده‌اند. پیکرهایشان
از میان می‌رود، اما یادشان در دلها هست.

دکتر محسن رضائی آدریانی
پزشک عمومی، PhD اخلاق پزشکی
دانشیار گروه فلسفه و اخلاق سلامت
دانشکده سلامت و دین، دانشگاه علوم پزشکی قم

اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی

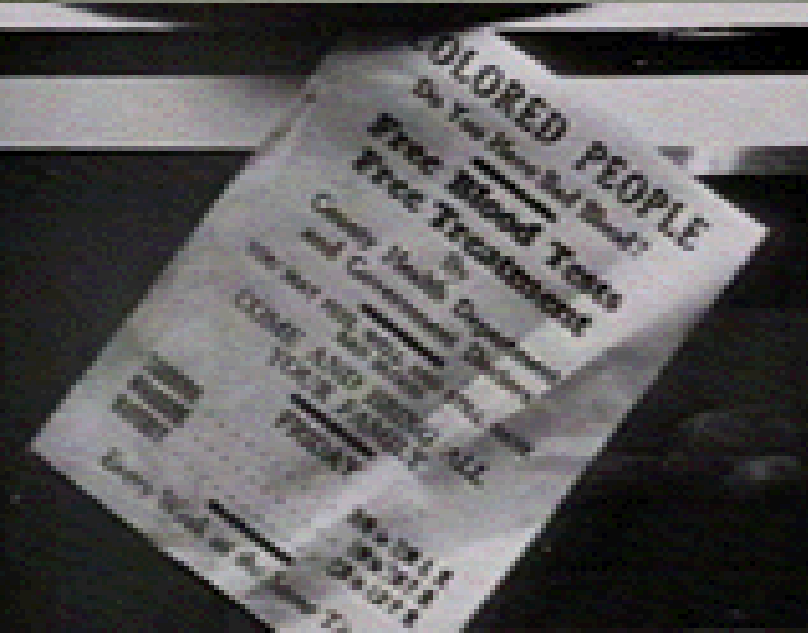
تلاش آمریکائی ها برای کشف واکسن شیگلا و استفاده از آن در افراد عقب افتاده

مرگ ۷۰۰ نفر از ژاپنی ها بدلیل تلاش پژوهشگران ژاپنی در مورد شناخت بیماری طاعون

Tuskegee Syphilis Study

(Courtesy National Archives)

Tuskegee Syphilis Study

- The Tuskegee syphilis experiment (also known as the Tuskegee syphilis study or Public Health Service syphilis study) was a clinical study conducted between 1932 and 1972 in Tuskegee, Macon County, Alabama, by the U.S. Public Health Service

www.Brown.edu

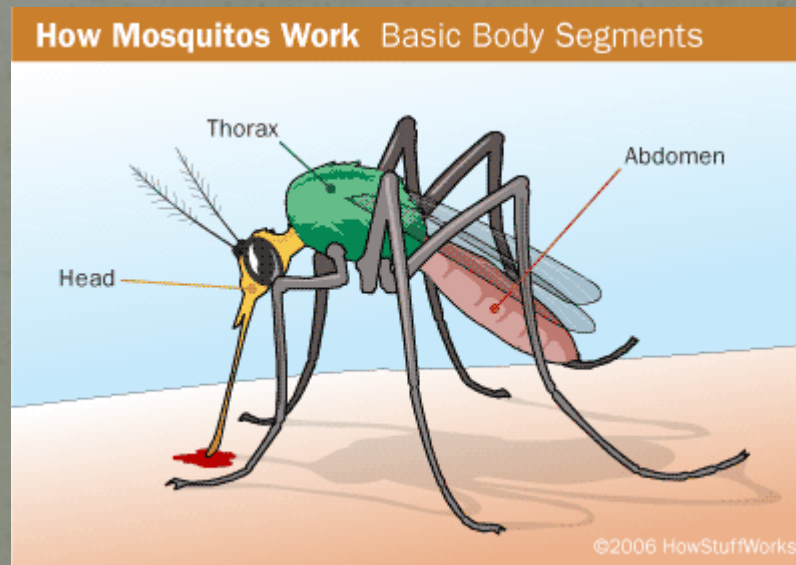
(Courtesy National Archives)

The syphilis experiments in Guatemala

- United State-sponsored human experiments conducted in Guatemala from 1946 to 1948, with the cooperation of some Guatemalan health ministries and officials.
- Doctors infected **soldiers, prisoners and mental patients** with **syphilis** and other **STIs**, without the **informed consent** of the subjects, and then treated them with **antibiotics**.
- In **October 2010**, the U.S. formally **apologized** to Guatemala for conducting these experiments.

http://en.wikipedia.org/wiki/Guatemala_syphilis_experiment

انتقال پشه های آنوفل از مردابها به اردوگاهها برای درک نحوه انتقال بیماری

وارد کردن سنگ و شیشه به زخمها و جراحات ایجاد
شده برای بررسی اثر سولفونامیدها در رفع عفونت

مرگ بسیاری از دوقلوها برای بررسی اثرات ژنتیک

Sea water

- The sea water was sole source of fluid in 90 Gypsies for torture
- Sever physical disturbance or death within 6 to 12 day

Heteroplastic transplantation

Whole limb were amputated from live prisoners and •
sending to SS hospital for transplantation

A freezing experiment at Dachau concentration camp. Dr. E. Holzlöhner, left, professor of physiology at the Medical School of the University of Kiel, and Dr. Sigmund Rascher, right, observe a victim immersed in ice water. This particular man was a political prisoner. (Trial Exhibit—Office Chief of Counsel for War Crimes, Nuremberg)

The **Nuremberg Code** is a set of **research ethics principles** for **human experimentation** set as a result of the Subsequent Nuremberg Trials at the end of the Second World War **in 1947**.

نکات مهم کدهای نورنبرگ

- اهمیت **رضایت**
- نتایج آزمایش باید مفید بوده و راه دیگری برای انجام و وصول به آنها نباشد.
- آزمون **نباید** با **آزار جسمی، روحی و مرگ** همراه باشد.
- آزمودنی آزاد باشد که هر وقت خواست بتواند که از پژوهش خارج شود.

DECLARATION OF HELSINKI

PRINCIPLES FOR ALL MEDICAL RESEARCH

WORLD MEDICAL ASSOCIATION DECLARATION OF HELSINKI - Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects

*Adopted by the 18th WMA General Assembly,
Helsinki, Finland, June 1964*

, and amended by the:

29th WMA General Assembly, Tokyo, Japan, October 1975

35th WMA General Assembly, Venice, Italy, October 1983

41st WMA General Assembly, Hong Kong, September 1989

48th WMA General Assembly, Somerset West, Republic of South Africa, October 1996

52nd WMA General Assembly, Edinburgh, Scotland, October 2000

53rd WMA General Assembly, Washington 2002 (Note of Clarification on paragraph 29 added)

55th WMA General Assembly, Tokyo 2004 (Note of Clarification on Paragraph 30 added)

59th WMA General Assembly, Seoul, October 2008

64th WMA General Assembly, Fortaleza, Brazil, October 2013

and by the 75th WMA General Assembly, Helsinki, Finland, October 2024

DECLARATION OF HELSINKI

Preamble

• 1 - 2

General
Principles

• 3 - 15

Risks, Burdens
and Benefits

• 16 - 18

DECLARATION OF HELSINKI

Individual, Group,
and Community
Vulnerability

• 19 - 20

Scientific
Requirements and
Research Protocols

• 21 - 22

Research Ethics
Committees

• 23

DECLARATION OF HELSINKI

Privacy and
Confidentiality

• 24

Free and
informed
Consent

• 25 - 32

Use of Placebo

• 33

DECLARATION OF HELSINKI

Post-Trial Provisions

• 34

Research Registration
and Publication and
Dissemination of
Results

• 35 - 36

Unproven
Interventions in
Clinical Practice

• 37

The Willowbrook Study

From 1963 to 1966, children diagnosed with **mental retardation**, who lived at the Willowbrook State Hospital in Staten Island, New York were **deliberately infected** with **the hepatitis virus**

www.und.nodak.edu

Tuskegee Syphilis Study

- The Tuskegee syphilis experiment (also known as the Tuskegee syphilis study or Public Health Service syphilis study) was a clinical study conducted between 1932 and 1972 in Tuskegee, Macon County, Alabama, by the U.S. Public Health Service

www.Brown.edu

(Courtesy National Archives)

The **Belmont Report** is a report created by the former United States Department of Health and Human Services entitled "Ethical Principles and Guidelines for the Protection of Human Subjects of Research," in 1979

'TUSKEGEE' IN GUATEMALA, 1946-48

In 1946-48, Dr. John C. Cutler, a PHS Physician in a syphilis inoculation project in Guatemala, co-sponsored by the PHS, the National Institutes of Health Guatemalan government.

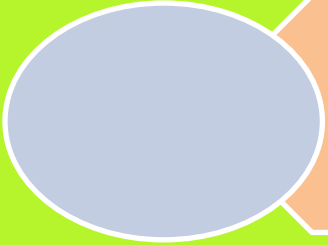

Nuclear medicine research in children

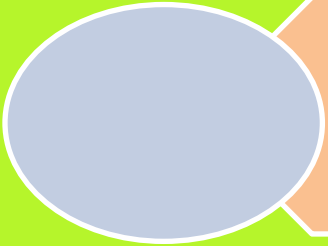
The Fernald School was the site of the 1946–53 joint experiments by [Harvard University](#) and [MIT](#) that exposed young male children to tracer doses of [radioactive isotopes](#).^[6] Documents obtained in 1994 by the [United States Department of Energy](#) ^[7] revealed the following details:

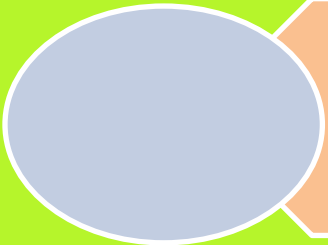
Nuclear medicine research in children

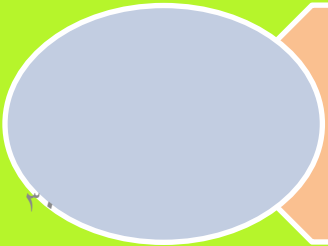
The experiment was conducted in part by a research fellow sponsored by the [Quaker Oats Company](#).

MIT Professor of Nutrition Robert S. Harris led the experiment, which studied the absorption of [calcium](#) and [iron](#).

The boys were encouraged to join a "Science Club", which offered larger portions of food, parties, and trips to [Boston Red Sox](#) baseball games.

The 57 club members ate [iron](#)-enriched cereals and [calcium](#)-enriched milk for breakfast. In order to track absorption, several [radioactive calcium](#) tracers were given orally or intravenously.

Nuclear medicine research in children

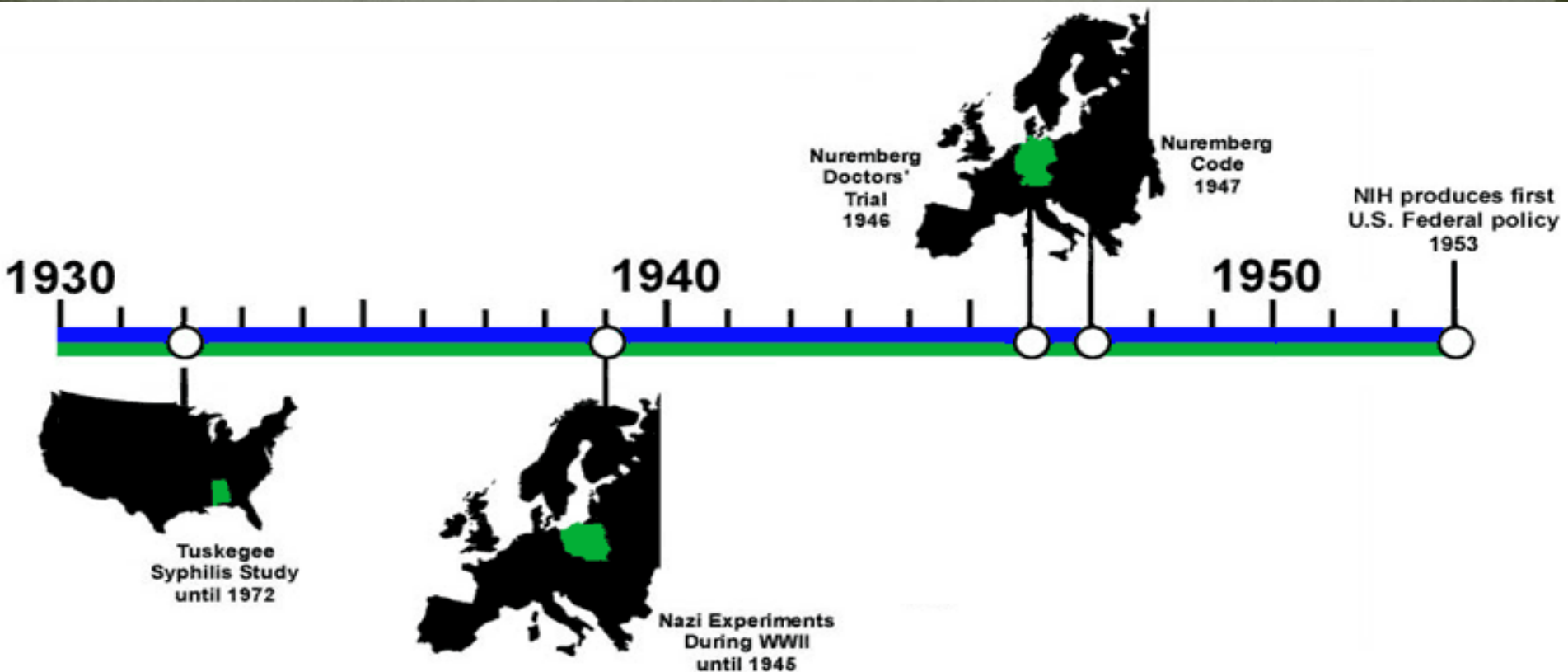
Radiation levels in stool and blood samples would serve as dependent variables.

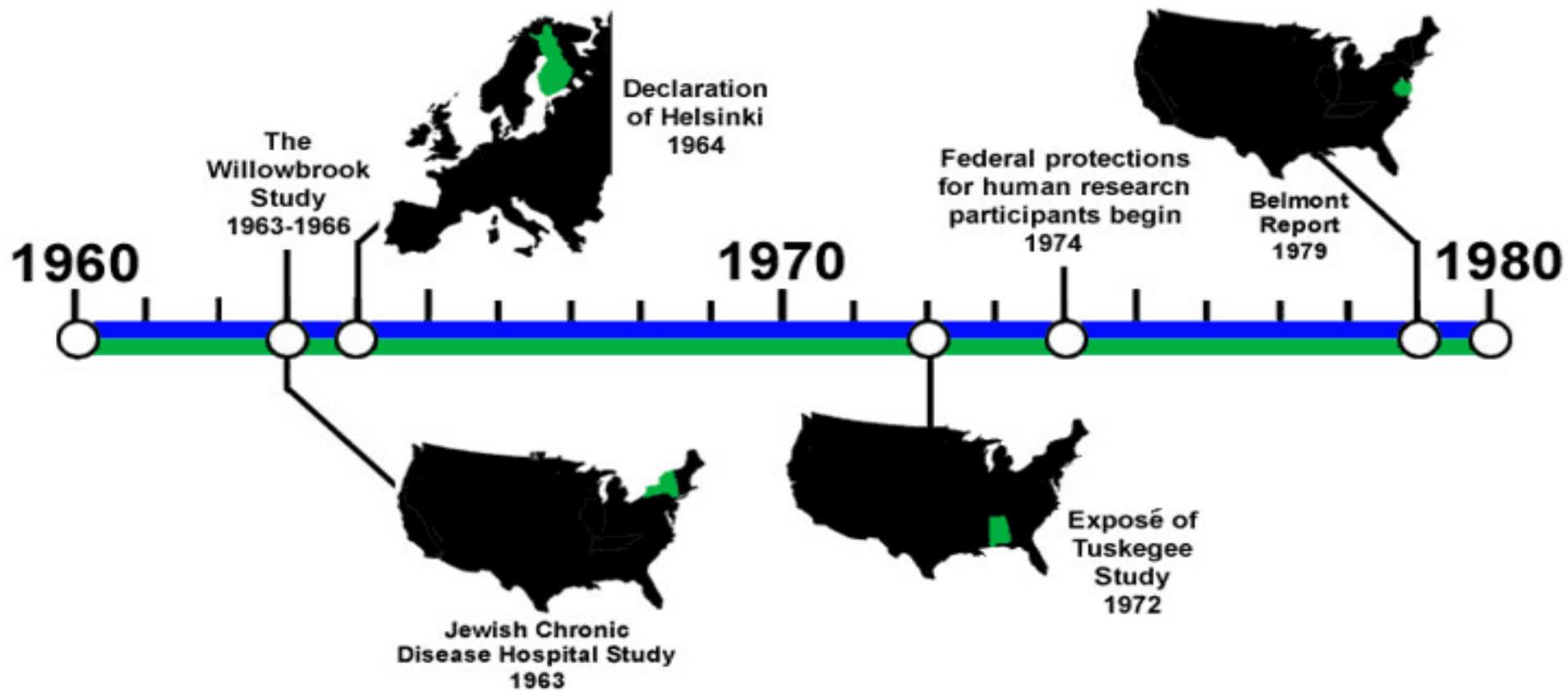

In another study, 17 subjects received iron supplement shots containing radioisotopes or iron. [\[8\]](#)

Neither the children nor their parents ever gave adequate [informed consent](#) for participation in a scientific study.

سابقه توجه به اخلاق در پژوهش در کشور

- توجه ویژه به مقوله اخلاق پزشکی از سال ۱۳۷۳
- تشکیل کمیته ملی تحقیقات در پزشکی (۱۳۷۷)
- تشکیل کمیته‌های منطقه‌ای اخلاق در تحقیقات در دانشگاه‌های علوم پزشکی و مراکز تحقیقاتی (۱۳۷۸)
- تدوین اصول ۲۶ گانه اخلاق در پژوهش کشور (۱۳۷۹)
- ویرایش اصول ملی: اصول ۳۱ گانه ملی اخلاق در پژوهش (۱۳۹۲)

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۱

هدف اصلی هر پژوهش
باید ارتقای سلامت انسانها
توأم با رعایت کرامت و
حقوق ایشان باشد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۲

در پژوهش بر آزمودنی انسانی، سلامت و **ایمنی فرد** **فرد آزمودنی ها** در طول و بعد از اجرای پژوهش، بر تمامی مصالح دیگر اولویت دارد. هر پژوهشی که بر روی آزمودنی انسانی انجام میگیرد، باید **توسط افرادی** طراحی و اجرا شود که **تخصص و مهارت بالینی** لازم و مرتبط را داشته باشند. در کارآزمایی های بالینی بر روی بیماران یا داوطلبهای سالم نظارت **پزشک** دارای **مهارت و دانش** متناسب الزامی است.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۳

پژوهش بر انسان فقط در صورتی توجیه پذیر است که **منافع** بالقوه ی آن برای هر فرد آزمودنی بیشتر از **خطر** های آن باشد. در پژوهش های دارای ماهیت **غیر درمانی**، سطح آسیبی که آزمودنی در معرض آن قرار میگیرد نباید بیشتر از آنچه باشد که مردم عادی در زندگی روزمره ی خود با آن مواجه میشوند. حصول اطمینان از این امر بر عهده ی طراحان، مجریان و همکاران پژوهش و تمامی شوراهای بررسی یا پایش کننده ی پژوهش از جمله کمیته ی اخلاق در پژوهش است.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۴

مواردی از قبیل سرعت، سهولت کار، راحتی پژوهشگر، هزینه ی پایینتر و/ یا صرفاً عملی بودن آن به هیچ وجه نباید موجب قرار دادن آزمودنی در معرض خطر یا زیان افزوده یا تحمیل هر گونه محدودیت اختیار اضافی به وی شود .

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۵

قبل از آغاز هر پژوهش
پزشکی، باید اقدامات اولیه
جهت به حداقل رساندن زیان
احتمالی وارده به آزمودنیها و
تامین سلامت آنها انجام
گیرد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۶

- در کار آزمایی های بالینی دوسوکور که **آزمودنی** از ماهیت دارویی یا مداخله ای که برای وی تجویز شده **بی اطلاع** است، **پژوهشگر** باید تدابیر لازم جهت کمک رسانی به آزمودنی در صورت لزوم و در **شرایط اضطراری** را تدارک ببیند.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

• اگر در حین اجرای پژوهش
مشخص شود که **خطرات** شرکت
در این پژوهش برای آزمودنیها
بیش از **فواید** بالقوه ی آن است،
باید آن پژوهش **بلافاصله** متوقف
شود

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

- طراحی و اجرای پژوهش هایی که بر روی آزمودنی انسانی انجام میگیرند، باید منطبق با اصول علمی پذیرفته شده بر اساس **دانش روز** و مبتنی بر **مرور کامل** منابع علمی موجود و **پژوهش های قبلی** آزمایشگاهی، و در صورت لزوم، حیوانی مناسب باشد. مطالعات حیوانی باید با رعایت کامل **اصول** اخلاقی کار با حیوانات آزمایشگاهی انجام شوند.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۹

• در پژوهش های پزشکی که ممکن است به **محیط زیست** آسیب برسانند، باید احتیاط های لازم در جهت حفظ و نگهداری و عدم آسیب رسانی به محیط زیست انجام گیرد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

- هر پژوهشی باید بر اساس و منطبق بر یک **طرحنامه** (پروپوزال) به انجام برسد. در کارآزمایی های بالینی باید علاوه بر طرح نامه، **دستور العمل** (پروتکل) نیز تهیه و ارائه شود. طرحنامه و دستور العمل باید شامل تمامی **اجزای ضروری** باشد. از جمله بخش ملاحظات اخلاقی، اطلاعات مربوط به بودجه، حمایت کننده ها، وابستگی های سازمانی، موارد تعارض منافع بالقوه ی دیگر، مشوق های شرکت کنندگان، پیش بینی درمان و یا جبران خسارت افراد آسیب دیده در پژوهش. در مواردی که لازم است **رضایت نامه ی آگاهانه** به صورت **کتبی** اخذ شود، فرم رضایتنامه باید تدوین و به طرحنامه پیوست شده باشد. پیش از تصویب یا تأیید طرحنامه از سوی کمیته ی مستقل اخلاق در پژوهش، **نباید** اجرای پژوهش **شروع** شود.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۱۱

کمیته ی اخلاق در پژوهش علاوه بر بررسی و تصویب طرحنامه و دستورالعمل، این حق را دارد که طرح ها را در حین و بعد از اجرا را از نظر رعایت ملاحظات اخلاقی مورد پایش قرار دهد. اطلاعات و مدارکی که برای پایش از سوی کمیته ی اخلاق درخواست می شود، باید از سوی پژوهشگران در اختیار این کمیته گذاشته شود.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۱۲

انتخاب آزمودنی های بالقوه از میان جمعیت بیماران یا هر گروه جمعیتی دیگر، باید **منصفانه** باشد، به نحوی که توزیع بارها (خطرات یا هزینه ها) و منافع شرکت در پژوهش، در آن جمعیت و کل جامعه، تبعیض آمیز نباشد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۱۳

کسب **رضایت آگاهانه** و **آزادانه** در هر پژوهشی که بر روی آزمودنی انسانی اجرا میشود، **الزامی** است. این رضایت باید به شکل کتبی باشد. در مواردی که اخذ رضایت آگاهانه ی کتبی غیر ممکن یا قابل صرفنظر باشد، باید موضوع با ذکر دلایل به کمیته ی اخلاق منتقل شود. در صورت تأیید کمیته ی اخلاق، اخذ رضایت کتبی قابل تعویق یا تبدیل به رضایت شفاهی یا ضمنی خواهد بود.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۱۴

-اگر در طول اجرای پژوهش تغییری در نحوه اجرای پژوهش داده شود یا **اطلاعات جدیدی** به دست آید که احتمال داشته باشد که بر تصمیم آزمودنی مبنی بر ادامه ی شرکت در پژوهش تاثیر گذار باشد، باید موضوع به اطلاع کمیته ی اخلاق رسانده شود و در صورت موافقت کمیته با ادامهی پژوهش، مراتب به اطلاع آزمودنی رسانده شود و رضایت آگاهانه مجدداً اخذ گردد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۱۵

پژوهشگر باید از آگاهانه بودن رضایت اخذ شده **اطمینان** حاصل کند. برای این منظور، در تمامی پژوهشهای پزشکی، اعم از درمانی و غیردرمانی، پژوهشگر موظف است فرد در نظر گرفته شده به عنوان آزمودنی را از تمامی **اطلاعاتی** که میتوانند در **تصمیم گیری** او مؤثر باشند، به **نحو مناسبی** آگاه سازد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۱۵

این اطلاعات مشتمل اند بر: **عنوان** و **اهداف** پژوهش، **طول مدت** پژوهش، **روش**ی که قرار است به کار گرفته شود (شامل احتمال تخصیص تصادفی به گروه مورد یا شاهد)، **منابع** تأمین بودجه، هر گونه **تعارض منافع** احتمالی، **وابستگی سازمانی** پژوهشگر، و **فواید** و **زیان** هایی که انتظار میرود مطالعه در بر داشته باشد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۱۵

همچنین، هر آزمودنی باید بداند که می تواند هر لحظه که بخواهد از مطالعه خارج شود و باید درباره ی خطرات و زیانهای بالقوه ی ناشی از ترک زودرس پژوهش آگاه و پشتیبانی شود. پژوهشگر همچنین باید به تمامی سوالات و دغدغه های این افراد، با حوصله و دقت پاسخ بدهد. این موارد باید در رضایتنامه ی آگاهانه منعکس شود

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

- پژوهشگر باید از **آزادانه بودن** رضایت اخذ شده اطمینان حاصل کند. رفتارهایی که به هر نحوی متضمن **تهدید، اغوا، فریب و یا اجبار** باشد موجب ابطال رضایت آزمودنی میشود. به فرد باید **فرصت کافی** برای مشاوره با افرادی که مایل باشد - نظیر اعضای فامیل یا پزشک خانواده - داده شود. همچنین، در پژوهشهایی که پژوهشگر مقام **سازمانی** بالاتری نسبت به آزمودنی داشته باشد، **دلایل** این شیوه ی جذب آزمودنی، باید توسط کمیته ی اخلاق تأیید شود، در این موارد شخص ثالث و معتمدی باید رضایت را دریافت کند.

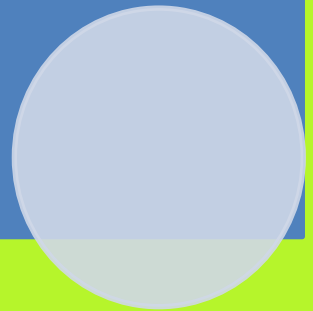
راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

- **پژوهشگر ارشد** مسؤول مستقیم ارائه ی اطلاعات کافی و به زبان قابل فهم برای آزمودنی ، اطمینان از درک اطلاعات ارائه شده، و اخذ رضایت آگاهانه است. در مواردی که بنا به دلیلی، نظیر زیاد بودن تعداد آزمودنی ها، این اطلاع رسانی از طریق **شخص دیگری** انجام میگیرد، این پژوهشگر ارشد است که مسؤول انتخاب فردی آگاه و مناسب برای این کار و حصول اطمینان از تأمین شرایط مذکور در این بند است.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

- در پژوهش هایی که از مواد بدنی (شامل بافتها و مایعات بدن انسان) یا داده هایی استفاده میشود که **هویت صاحبان** آنها **معلوم** یا **قابل کشف** و **ردیابی** است، باید برای جمع آوری، تحلیل، ذخیره سازی و/یا استفاده مجدد از آنها رضایت آگاهانه گرفته شود. در مواردی که اخذ رضایت غیرممکن باشد یا اعتبار پژوهش را خدشه دار کند، می توان در صورت بررسی مورد و تصویب کمیته ی اخلاق، از داده ها یا مواد بدنی ذخیره شده، بدون اخذ رضایت آگاهانه استفاده کرد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

- عدم قبول شرکت در پژوهش، یا ادامه ندادن به همکاری، نباید **هیچگونه تأثیری** بر خدمات درمانی که در همان مؤسسه – نظیر بیمارستان – به فرد ارائه میشود، داشته باشد. این موضوع باید در فرایند اخذ رضایت آگاهانه، به آزمودنی اطلاع داده شود.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

- در مواردی که آگاه کردن آزمودنی درباره ی جنبه های از پژوهش باعث کاهش اعتبار پژوهش می شود، **ضرورت** اطلاع رسانی ناکامل از طرف پژوهشگر باید توسط کمیته ی اخلاق تأیید شود. بعد از رفع عامل این محدودیت، باید **اطلاع رسانی کامل** به آزمودنی انجام گیرد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

برخی از افراد یا گروههایی از مردم، نظیر ناتوانان ذهنی، کودکان، جنین و نوزاد، بیماران اورژانسی، یا زندانیان که ممکن است به عنوان آزمودنی در پژوهش شرکت کنند، نمیتوانند برای دادن رضایت، آگاهی یا آزادی لازم را داشته باشند. این افراد یا گروهها **آسیب پذیر** دانسته میشوند و باید مورد **حفاظت** ویژه قرار گیرند.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

از گروه های آسیب پذیر هیچگاه نباید (به دلایلی چون سهولت دسترسی) به عنوان آزمودنی **ترجیحی** استفاده شود. پژوهش پزشکی با استفاده از گروه ها یا جوامع آسیب پذیر تنها در صورتی موجه است که با هدف پاسخگویی به نیازهای سلامت و اولویتهای همان گروه یا جامعه طراحی و اجرا شود و احتمال معقولی وجود داشته باشد که همان گروه یا جامعه از نتایج آن پژوهش سود خواهد برد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

در پژوهش بر روی گروه های آسیب پذیر، وظیفه ی
اخذ رضایت آگاهانه مرتفع نمیشود. در مورد افرادی
که **سرپرست قانونی** دارند، پژوهشگر موظف است
که علاوه بر اخذ رضایت آگاهانه از سرپرست
قانونی، **متناسب** با **ظرفیت** خود فرد، از **وی** رضایت
آگاهانه اخذ کند. در هر حال، باید به **امتناع** این افراد
از شرکت در پژوهش احترام گذاشته شود.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

اگر در حین اجرای پژوهش، آزمودنی دارای ظرفیت، ظرفیت خود را از دست بدهد یا آزمودنی فاقد ظرفیت، واجد ظرفیت شود، باید با توجه به **تغییر** حاصله، رضایت آگاهانه برای ادامه ی پژوهش از سرپرست قانونی یا خود فرد اخذ شود.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

پژوهشگر مسئول رعایت اصل **رازداری** و حفظ اسرار آزمودنیها و اتخاذ **تدابیر مناسب** برای **جلوگیری** از انتشار آن است. همچنین، پژوهشگر موظف است که از رعایت **حریم خصوصی** آزمودنیها در طول پژوهش اطمینان حاصل کند. **هرگونه** انتشار داده ها یا اطلاعات به دست آمده از بیماران باید بر اساس رضایت آگاهانه انجام گیرد

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۲۶

هر نوع آسیب یا خسارت ناشی از شرکت در پژوهش باید بر طبق قوانین مصوب **جبران خسارت** شود. این امر باید در هنگام طراحی پژوهش لحاظ شده باشد. نحوه ی تحقق این امر ترجیحاً به صورت پوشش **بیمه های نامشروط** باشد

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۲۷

در پایان پژوهش، هر فردی که به عنوان آزمودنی به آن مطالعه وارد شده است، این حق را دارد که درباره ی **نتایج** مطالعه آگاه شود و از مداخلات یا روش هایی که سودمندیشان در آن مطالعه نشان داده شده است، **بهره مند** شود.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۲۸

پژوهشگران موظفند که نتایج پژوهش های خود را **صادقانه**، **دقیق**، و **کامل** منتشر کنند. نتایج، اعم از منفی یا مثبت، و نیز منابع تأمین بودجه، وابستگی سازمانی، و تعارض منافع – در صورت وجود – باید کاملاً **آشکار سازی** شوند.

پژوهشگران **نباید** در هنگام عقد قرارداد انجام پژوهش، هیچ گونه **شرطی** را مبنی بر حذف یا عدم انتشار یافته هایی که از نظر حمایت کننده ی پژوهش مطلوب نیست، بپذیرند.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۲۹

نحوه ی گزارش نتایج پژوهش باید
ضامن حقوق مادی و معنوی تمامی
اشخاص مرتبط با پژوهش، از جمله خود
پژوهشگر یا پژوهشگران، آزمودنیها و
مؤسسه ی حمایت کننده ی پژوهش باشد.

راهنمای عمومی اخلاق در پژوهش های پزشکی

۳۰

گزارش ها و مقالات حاصل
از پژوهشهایی که مفاد این
راهنما را نقض کرده اند، نباید
برای انتشار پذیرفته شوند.

۳۱- روش پژوهش
نباید با ارزش های
اجتماعی، فرهنگی و
دینی جامعه در
تناقض باشد.

Ethics in Medical Research

.History

.Codes of ethics in medical research in Islamic Republic of IRAN

.Informed Consent

رضایت آگاهانه Informed consent

مواری که الزاماً باید در فرم گنجانیده شود.

۱- عنوان طرح پژوهشی

۲- هدف و روش اجرای پژوهش (چگونگی همکاری آزمودنی - طول مدت همکاری او- زمانهایی که باید آزمودنی برای انجام فرآیند پژوهش مراجعه کند- محل مراجعه - فرد پاسخگو

۳- نحوه انتخاب نمونه- فواید و مضرات انجام پژوهش مذکور (برای آزمودنی و جامعه)- فهرست درمانهای موجود- مشخصات و عوارض جانبی دارو- نحوه حمایت درمانی از نمونه

۴- مشخصات مجری طرح شامل آدرس، تلفنی که آزمودنی در صورت بروز مشکل یا ایجاد سؤال در هر زمان بتواند با محقق تماس بگیرد

۵- تعیین نحوه پرداخت هزینه ها و غرامت وارده به آزمودنی بر اثر پژوهش

رضایت آگاهانه-ادامه Informed consent

مواری که الزاماً باید در فرم گنجانیده شود.

۶- چگونگی محافظت از اطلاعات بدست آمده از آزمودنی

۷- مسئولیت قانونی پژوهشگر در برابر بیماری هائی که الزام به گزارش آنها وجود دارد

۸- اعلام عدم ایجاد اختلال در درمان آزمودنی در صورت رضایت ندادن و شرکت نکردن در پژوهش

۹- چگونگی خروج آزمودنی از پژوهش

۱۰- اعلام رضایت نهائی آزمودنی از پژوهش

رضایت آگاهانه-ادامه Informed consent

مواری که بهتر است در فرم گنجانیده شود.

سازمان تصویب کننده طرح

رتبه علمی پژوهشگر

سازمانی که طرح در آن انجام میشود

توصیه های ایمنی بعد از شرکت نمونه در پژوهش

تاریخ اتمام پژوهش

منابع در دسترس آزمودنی برای مطالعه بیشتر آزمودنی

Ethics in Medical Researches

۷۴

.History

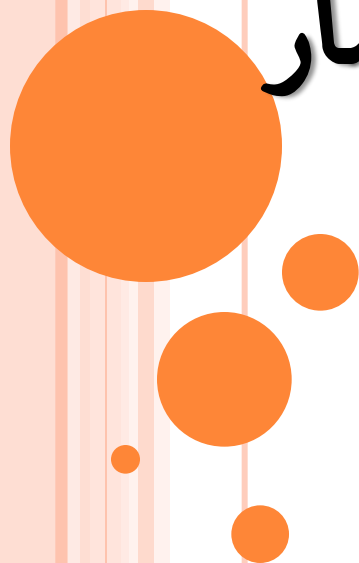
.Ethics in medical research in Islamic Republic of IRAN

.Authorship & Publication Ethics

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
معاونت تحقیقات و فناوری
کمیته کشوری اخلاق در پژوهش های علوم پزشکی

راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی علوم پزشکی

آیین نامه
کشوری

• راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی

مقررات
بین المللی

- کمیته بین المللی اخلاق نشر (COPE)
- کمیته بین المللی سردبیران مجلات پزشکی (ICMJE)
- انجمن جهانی سردبیران علوم پزشکی (WAME)
- راهنمای شورای سردبیران علمی

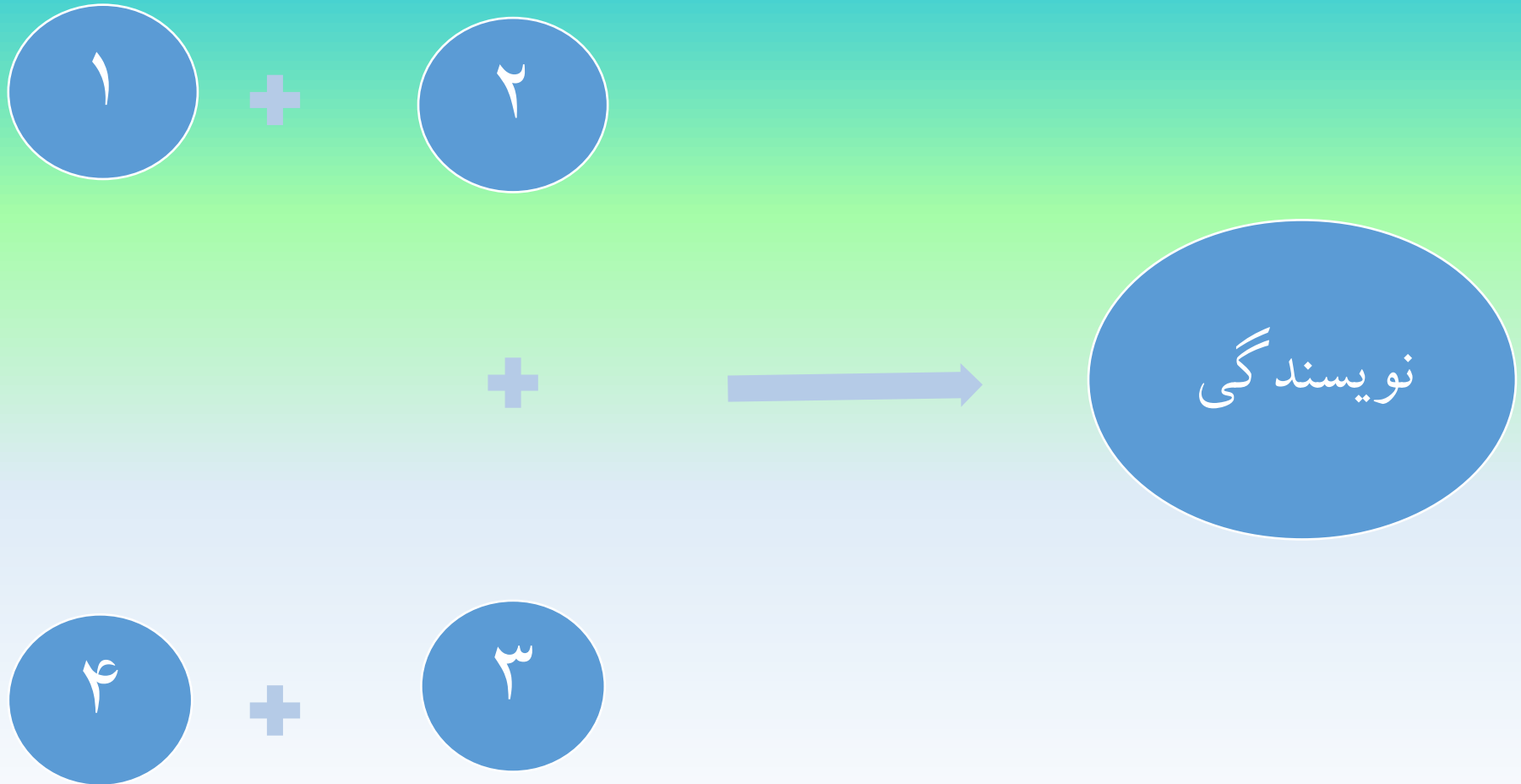
فصل ۱: شرایط نویسندگی

ماده ۱-۱: فردی نویسنده یک مقاله محسوب می‌شود که **چهار** شرط زیر را به طور **همزمان** دارا باشد.

شرط‌های ۱ و ۲ دارای زیرمجموعه‌هایی هستند. بین آن‌ها عبارت "**یا**" وجود دارد که نشان دهنده این امر است که دارا بودن **هر یک** از آن‌ها جهت حصول شرط‌های ۱ یا ۲ **کفایت** می‌کند.

بین شرط‌های اصلی ۱ تا ۴ عبارت "**و**" وجود دارد که تأکید می‌کند نویسنده مقاله باید **هر چهار** شرط ۱ و ۲ و ۳ و ۴ را به صورت **همزمان** دارا باشد:

فصل ۱: شرایط نویسندگی

فصل ۱: شرایط نویسندگی

➤ شرط ۱: فرد باید همکاری مؤثر و قابل توجهی در حداقل یکی از زیرمجموعه‌های زیر داشته باشد:

■ الف: ارائه ایده پژوهشی

یا

■ ب: طراحی مطالعه

یا

■ ج: جمع آوری داده‌ها

یا

■ د: آنالیز و تفسیر داده‌ها

فصل ۱: شرایط نویسندگی

شرط اول

الف: ارائه ایده پژوهشی

شرط ۱: فرد باید
همکاری مؤثر و
قابل توجهی در
حداقل یکی از
زیرمجموعه‌های
زیر داشته باشد:

یا
د: آنالیز
و تفسیر
داده‌ها

یا
ب: طراحی
مطالعه

یا
ج: جمع آوری داده‌ها

فصل ۱: شرایط نویسندگی

➤ شرط ۲: فرد باید در نوشتن نسخه اولیه دستنوشته و یا در بازبینی و مرور نقادانه آن همکاری کند، به گونه‌ای که متن از لحاظ محتوای علمی دستخوش تغییر و تکامل شود.

واضح است افرادی واجد این شرط می‌شوند که صلاحیت علمی لازم برای مرور نقادانه را بر اساس تجربه علمی و سابقه تحصیلی یا کاری خود داشته باشند.

➤ شرط ۳: فرد باید نسخه‌ی
نهایی دستنوشته را قبل از
انتشار مطالعه و آن را تأیید
کرده باشد.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

➤ شرط ۴: باید مسئولیت پاسخگویی در مقابل کلیه جنبه‌های انجام پژوهش منجر به مقاله از جمله مسئولیت رعایت دستورالعمل‌ها و راهنماهای عمومی و اختصاصی اخلاق در پژوهش مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در طراحی، انجام و انتشار مقاله را بپذیرد، به گونه‌ای که بتواند به کلیه سؤالات مطرح شده در مورد صحت محتوای پژوهش و نوشتار آن پاسخ دهد.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

فرد باید **یا خود** مراحل گوناگون کار را با **رعایت** استانداردهای علمی، فنی و اخلاقی انجام داده باشد **و یا** از درستکاری و توانمندی علمی کسانی که مراحل مختلف کار را انجام داده‌اند **اطمینان** خاطر داشته باشد.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

□ تبصره ۱: **حذف** نام فرد یا افرادی که شرایط چهارگانه نویسندگی مقاله را **دارا** باشند از لیست نویسندگان **(نویسنده پنهان)** ممنوع است.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

□ تبصره ۲: **اضافه** کردن نام فرد یا افرادی که شرایط چهارگانه نویسندگی را دارا **نیستند**، در لیست نویسندگان (نویسنده مهمان) ممنوع است.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

□ تبصره ۳: **مسئولیت** اخلاقی و حقوقی ذکر نام افرادی که بدون داشتن همه شرط‌های نویسندگی نامشان در زمره نویسندگان مقاله **آمده** و یا با وجود داشتن شرط‌های نویسندگی نامشان از لیست نویسندگان **حذف** شده است با **همه نویسندگان** مقاله می‌باشد.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

□ تبصره ۴: الزام به دارا بودن شرایط نویسندگی در مورد تیم‌های پژوهشی که دارای اعضای متعدد می‌باشند نیز صدق می‌کند و صرف عضویت در گروه پژوهشی و یا وجود نام فرد به عنوان همکار طرح پژوهشی شرایط لازم برای نویسنده بودن را ایجاد نمی‌کند، اگرچه تمام افرادی که معیارهای مندرج در شرط ۱ ماده ۱-۱ را دارند، حتی اگر همکاری خود را با آن مرکز یا تیم پژوهشی قطع کرده باشند، لازم است با رعایت سایر شرایط نویسندگی، فرصت مشارکت به عنوان نویسنده را پیدا کنند و سابقه این موضوع باید به صورت مکتوب ثبت شود.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

□ تبصره ۵: در مقالاتی که از **پایان نامه‌های** دانشجویی منتج می‌شوند نیز، نویسندگان اعم از **دانشجوی** **مربوطه، استاد(ان) راهنما، استاد(ان) مشاور و غیره** باید کلیه‌ی شروط چهارگانه ذکر شده در ماده ۱-۱ را دارا باشند.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

□ تبصره ۶: صرف همکاری در اموری مانند:

تهیه و تامین بودجه پژوهشی

ارائه مشاوره‌های مقطعی از جمله مشاوره آماری، روش شناسی
ایجاد یا در اختیار قرار دادن امکانات آزمایشگاهی

انجام آزمایشات مربوط به بیماران یا نمونه‌های پژوهشی
و یا ارجاع و معرفی بیماران به پژوهشگران برای شرکت در
پژوهش،

شرایط کافی برای درج نام انجام دهنده در لیست نویسندگان مقاله
منتج از فعالیت پژوهشی را **ایجاد نخواهد** کرد؛ حتی اگر افراد حق
الزحمه‌ای برای ارائه‌ی خدمت مذکور دریافت نکرده باشند.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

□ تبصره ۷: از کلیه افرادی که در حمایت، طراحی، اجرا، نوشتن یا سایر مراحل تحقیق و پژوهش همکاری داشته‌اند **ولی** همه‌ی چهار شرط لازم جهت نویسندگی را دارا نمی‌باشند، باید در قسمت "**تقدیر و تشکر (Acknowledgement)**" مقاله سپاسگزاری شود.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

□ تبصره ۸: فردی که فقط مترجم یا ویراستار دستنوشته است دارای شرایط نویسندگی نیست.

در موردی که ترجمه متن توسط مترجمی غیر از نویسندگان انجام می شود لازم است این موضوع در بخش "تقدیر و تشکر" اشاره شود و از مترجم سپاسگزاری شود.

موارد رایج تقدیر و تشکر

- ویرایش پروپوزال
- جمع آوری داده ها، جلب مشارکت کنندگان، تهیه حیوانات و یا نمونه ها
- مشاوره آماری
- ورود داده ها
- ویرایش ادبی
- عکاسی
- حمایت مالی یا فراهم آوردن امکانات
- همکاری در امور دفتری
- مشارکت کنندگان

فصل ۱: شرایط نویسندگی

○ ماده ۱-۲: داشتن **مسئولیت اجرایی** از جمله ریاست بخش، گروه، دانشکده، دانشگاه، مرکز تحقیقاتی و یا داشتن هرگونه سمت کارشناسی و مدیریتی در هر سطحی به خودی خود منجر به مالکیت داده‌های موجود در آن مجموعه و ایجاد حق نویسندگی و لذا درج نام در لیست نویسندگان مقالات منتج شده از آن داده‌ها **نخواهد** شد.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

○ تبصره:

هر گونه اجبار یا الزام مستقیم و غیرمستقیم افراد
مراجعه کننده برای استفاده قانونی از اطلاعات،
نمونه‌ها و داده‌های موجود در مراکز و موسسات از
جمله مراکز بهداشتی، بیمارستان‌ها و مانند آن؛
برای **قرار دادن** نام فرد یا افراد مشخص در زمره
نویسندگان مقاله، سوء استفاده از موقعیت بوده و
تخلف پژوهشی محسوب می‌شود.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

❖ ماده ۱-۳: در صورت **مخالفت** یک یا چند نفر از پژوهشگران **دارای شرایط** بالقوه **نویسندگی** با نوشتن و انتشار مقاله حاصل از طرح تحقیقاتی یا پایان نامه، ارسال و چاپ مقاله توسط سایر نویسندگان **تنها** در صورتی ممکن خواهد بود که با درخواست آن دسته از همکاران که مایل به انتشار نتایج پژوهش هستند، موضوع در **کمیته** اخلاق در پژوهش دانشگاهی بررسی و مجوز چاپ مقاله صادر شود.

در صورت اخذ مجوز، قرارداد نام افراد **فاقد** شروط مندرج در ماده ۱-۱، از جمله فرد **مخالف**، در مقاله ممنوع است مگر اینکه افراد مذکور با انتشار، موافقت کرده و شرایط نویسندگی را حاصل کنند.

فصل ۱: شرایط نویسندگی

❖ تبصره:

در صورتی که **دسترسی** به برخی از افراد که می‌توانند حائز شرایط نویسندگی شوند، ممکن **نباشد**، لازم است آن دسته از نویسندگان که مایل به انتشار مقاله هستند، **تمام تلاش** خود را برای دسترسی به فرد مذکور به عمل آورند.

و در صورتی که فرد یا افراد مذکور باز هم در دسترس نباشند، دستنوشته تنها در صورتی قابل انتشار خواهد بود که این موضوع مورد تایید **کمیته** اخلاق در پژوهش دانشگاه محل فعالیت نویسنده اول یا نویسنده طرف مکاتبه باشد. در هر حال، نام **هیچ** فردی **بدون اطلاع** وی و **تایید** متن **نهایی** دستنوشته نباید در فهرست نویسندگان قرار بگیرد.

فصل ۱: نویسنده مسؤول

ماده ۴-۱:

نویسنده طرف مکاتبه (که اصطلاحاً **نویسنده مسؤول** نامیده می‌شود) یکی از نویسندگان دستنوشته است که به دلیل **جایگاه علمی و نقش** خود در مطالعه (برای مثال، مجری اصلی طرح یا استاد راهنمای اول پایان‌نامه) از سوی سایر نویسندگان، **مسؤولیت مکاتبات** و پاسخگویی به ابهامات و ایرادات مطرح‌شده در مورد دستنوشته یا مقاله و **انتقال** نظرات و مکاتبات مهم به سایر نویسندگان و **تنظیم** روابط بین نویسندگان را به‌عهده دارد.

فصل ۱: نویسندہ مسؤول

○ تبصرہ ۱:

بہ کار بردن عنوان نویسندہ مسؤول بہ این مفہوم نیست کہ نویسندہ طرف مکاتبہ بہ **تنہایی** مسؤول **صحت** پژوهش و گزارش آن است. این مسؤولیت بہ عہدہ **تک تک** نویسندگان می باشد. با توجہ بہ سوء برداشتہایی کہ ممکن است در استفادہ از لفظ نویسندہ مسؤول ایجاد شود، استفادہ از عنوان "**نویسندہ طرف مکاتبہ**" برای این جایگاہ مناسب تر است.

فصل ۱: نویسنده مسؤول

○ تبصره ۲:

در پژوهش‌های **کلان** ملی و بین‌المللی که توسط یک تیم پژوهشی بزرگ و با تعداد زیاد پژوهشگر انجام شده‌اند و **نقش** نویسندگان در نوشتن مقاله منحصر به یک **بخش** محدود و تخصصی بوده است، **مسئولیت هر یک** از نویسندگان، به **قسمت تخصصی** مربوط به خود وی محدود می‌شود.

فصل ۱: نویسنده مسؤول

○ تبصره ۳:

نویسنده طرف مکاتبه یکی از نویسندگان مقاله است که **توان** علمی و **وقت** کافی جهت ایجاد **ارتباط** لازم بین سایر نویسندگان و مجلات علمی را دارا باشد. استاد **راهنمای** اول و **مجری اصلی** طرح‌های تحقیقاتی، اولویت دارند به عنوان نویسنده‌ی طرف مکاتبه شناخته شوند، مگر اینکه شرایط داشتن این جایگاه از جمله وقت کافی برای انجام شرح وظایف نویسنده طرف مکاتبه را نداشته باشند، لذا داشتن رتبه دانشگاهی بالاتر و یا توان علمی بیشتر در این زمینه الزامی نیست، اگرچه **توصیه** می‌شود فردی که جایگاه علمی تثبیت شده‌ای در حوزه‌ی مربوطه دارد این وظیفه را به عهده بگیرد.

فصل ۱: نویسنده مسؤول

○ تبصره ۴:

مجلات در موارد خاص و استثنایی این اختیار را دارند که امکان درج نام بیش از یک نفر به عنوان نویسنده اول یا طرف مکاتبه را فراهم کنند. در این راستا لازم است نشریه، سیاست‌های شفاف‌ی در این مورد اتخاذ و اعلام کند. در مورد هر مقاله که بیش از یک نویسنده اول یا نویسنده طرف مکاتبه دارد، لازم است علت این تصمیم به صورت روشنی در زیرنویس همان صفحه توضیح داده شود.

فصل ۱: ترتیب نویسندگان

ماده ۵-۱: **ترتیب** نام‌ها در بخش نویسندگان مقاله براساس **میزان** مشارکت هریک از افراد و از طریق **توافق** جمعی آنان مشخص می‌شود و عواملی مانند رتبه دانشگاهی افراد، جایگاه علمی، شهرت ملی و بین‌المللی نویسندگان نقشی در ترتیب نام‌ها نخواهد داشت.

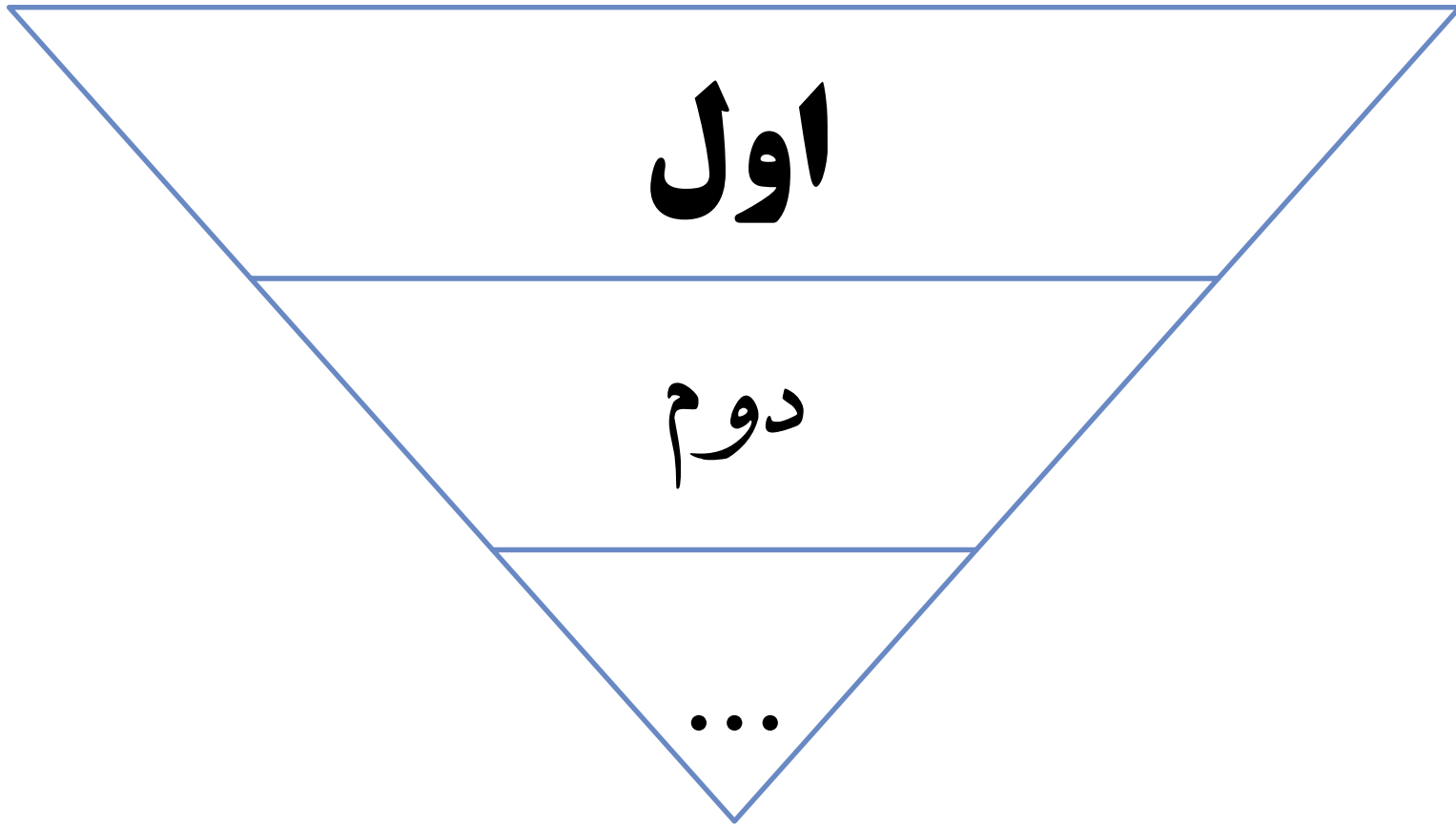
فصل ۱: ترتیب نویسندگان

• تبصره ۱:

فردی که بیشترین سهم را در فعالیت‌های مندرج در شرط ۱ ماده‌ی ۱-۱ داشته است، **نویسنده‌ی اول** خواهد بود. در مورد پایان نامه‌های دانشجویی که دانشجو نسخه اولیه دستنوشته را تهیه کرده باشد، نویسنده اول **دانشجو** می‌باشد.

فصل ۱: ترتیب نویسندگان

فصل ۱: ترتیب نویسندگان

• تبصره ۲:

مناسب‌تر است که نام نویسنده‌ی طرف مکاتبه به عنوان نویسنده آخر نوشته شود.

فصل ۱: ترتیب نویسندگان - عدم توافق

• تبصره ۳:

• در صورت **عدم توافق** نویسندگان در مورد ترتیب قرار گرفتن نام‌ها در لیست نویسندگان، لازم است درخواستی با امضای تمامی نویسندگان، با ذکر دقیق میزان همکاری هر فرد به **کمیته** اخلاق در پژوهش دانشگاه تصویب‌کننده‌ی طرح پژوهشی منجر به تولید دستنوشته مربوطه ارسال شود، رای کمیته مذکور برای همه ذی‌نفعان لازم الاجرا خواهد بود.

فصل ۱: انتساب نویسندگان

ماده ۱-۶:

ذکر وابستگی آکادمیک **غیر واقعی** به هر
دلیلی از جمله برای افزایش **صوری**
انتشارات مرکز تحقیقاتی، مؤسسه یا
دانشگاه خاص از نظر اخلاقی **غیر قابل**
قبول و **تخلف** پژوهشی محسوب می‌شود.

فصل ۱: انتساب نویسندگان

○ تبصره ۱:

لازم است نویسنده، وابستگی سازمانی خود را به موسسه‌ای که در زمان ارسال دستنوشته در آن فعالیت دارد، اعلام کند حتی اگر در فاصله زمانی انجام پژوهش یا ارسال دستنوشته، وابستگی سازمانی پژوهشگر تغییر کرده باشد. در صورتی که نویسنده به مؤسسه محل انجام پژوهش تعهدی مبنی بر استفاده از وابستگی زمان انجام پژوهش داشته باشد، لازم است هر دو وابستگی نویسنده ذکر شود.

فصل ۱: انتساب نویسندگان

○ تبصره ۲:

لازم است اعضای هیات علمی و پژوهشگران دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در هنگام ذکر وابستگی سازمانی و آدرس خود در مقالات، حتی المقدور از رایانامه دانشگاهی و رسمی استفاده کنند.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

ماده ۱-۲:

هرگونه انحراف از اصول اخلاقی پذیرفته شده در نگارش متن آثار علمی و پژوهشی، از جمله:

ساختن (جعل) داده‌ها شامل ارائه نتایجی که مبتنی بر یک پژوهش واقعی نیستند

دست‌کاری داده‌های حاصل از پژوهش (شامل اجتناب از ذکر برخی یافته‌های پژوهش به ویژه در مورد عوارض نامطلوب در کارآزمایی‌های بالینی) و یا دستکاری در تصاویر و سرقت معنوی یا ادبی،

فریبکاری محسوب می‌شود و مصداق **تخلف پژوهشی** می‌باشد.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

زیرپا گذاشتن یا انحراف از اصول اخلاقی

ساختن (جعل) داده ها یا نتایجی که مبتنی بر یک
پژوهش واقعی نیستند (data fabrication)

دست کاری داده های حاصل از پژوهش
(data manipulation)

سرقت معنوی
(plagiarism)

اجتناب از ذکر عوارض نامطلوب در کار آزمایی بالینی

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

ماده ۲-۲:

سرقت معنوی عبارت است از: استفاده از **تمامی** یا **قسمتی** از مطالب یا ایده‌های منتشرشده یا منتشرنشده‌ی فرد یا افراد دیگر **بدون** ذکر منبع به روش **مناسب** یا عدم کسب **اجازه** از مالک معنوی در موارد ضروری.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

○ ماده ۲-۳:

استفاده از **اصل** یا **ترجمه‌ی** متن منتشرشده‌ی دیگران در دستنوشته، باید بر طبق ضوابط زیر انجام شود:

الف) در صورت استفاده از شکل، جدول، پرسشنامه و یا بخش قابل توجهی از متن مورد نظر یا ترجمه‌ی آن، به صورت آوردن عین آن متن، باید علاوه بر آوردن متن در داخل گیومه و ذکر منبع، از مالک معنوی متن اولیه اجازه کتبی اخذ شود.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

○ ماده ۲-۳:

استفاده از **اصل** یا **ترجمه‌ی** متن منتشرشده‌ی دیگران در دستنوشته، باید بر طبق ضوابط زیر انجام شود:

ب) در صورت استفاده از **بخش جزئی از متن** مورد نظر یا **ترجمه‌ی** آن، به صورت آوردن **عین** آن متن، باید متن مورد نظر در داخل **گیومه** آورده شود و **منبع** آن ذکر شود.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

○ ماده ۲-۳:

استفاده از اصل یا ترجمه‌ی متن منتشرشده‌ی دیگران در دستنوشته، باید بر طبق ضوابط زیر انجام شود:

ج) در صورت استفاده از متن مورد نظر یا ترجمه‌ی آن به صورت نقل به مضمون، جمع‌بندی، نتیجه‌گیری یا برداشت ایده، باید منبع آن ذکر شود. نقل به مضمون نباید به گونه‌ای باشد که با منظور نویسنده (گان) اصلی و روح کلی نوشته‌ی آن‌ها منافات داشته باشد.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

○ تبصره ۱:

اگر بخشی از متن که مورد استفاده قرار می‌گیرد، به صورت **جزئی**، مثلاً در حد **تغییر** چند کلمه یا آوردن معادل آن‌ها یا **تغییر** زمان افعال تغییر کند، **باز هم** شامل موارد مربوط به آوردن عین متن (بند ۱ و ۲ از ماده ۲-۳) می‌شود.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

○ تبصره ۲:

مندرجات این ماده در مورد
مطالب منتشرشده‌ی **قبلی** خود
نویسنده (گان) دستنوشته نیز
صادق است.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

○ تبصره ۳:

ارجاع در نوشتن مقاله باید بر اساس موازین علمی باشد و هرگونه ارجاع غیرضروری به خود و یا دیگران به قصد بالا بردن تعداد ارجاعات نادرست می‌باشد.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

○ تبصره ۴:

برای تشخیص سرقت معنوی یا ادبی لازم است متن توسط کارشناس مرتبط بررسی شود، صرف تکیه بر درصد کپی برداری که توسط نرم افزارهای مربوطه گزارش می شود بدون بررسی کارشناسی و در نظر گرفتن مندرجات این راهنما صحیح نمی باشد.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

• ماده ۴-۲:

تمام محققین موظفند در صورت اطمینان از وقوع هرگونه فریبکاری در مراحل مختلف طراحی، اجرا و انتشار نتایج پژوهش، موارد را با رعایت حداکثر محرمانگی حسب مورد به کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه یا موسسه‌ی حامی پژوهش، رئیس یا مسئول محل کار یا تحصیل خود و یا پژوهشگران/ نویسندگان (مورد نظر، اطلاع دهند.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

• تبصره:

تا پیش از محرز شدن وقوع فریبکاری توسط کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاهی معتبر که صلاحیت رسیدگی به تخلفات پژوهشی را دارد، موضوع باید به صورت کاملاً محرمانه پیگیری شود، به طوریکه اشخاص غیرمرتبط از مطرح شدن احتمال آن یا بررسی‌های در حال انجام مطلع نشوند.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

○ ماده ۵-۲:

دستکاری در **تصاویر** که به معنای هر نوع دستکاری در انواع عکس‌های رادیولوژی، پاتولوژی، آزمایشگاهی، تصاویر میکروسکوپی و غیره است و منجر به **فریب** خوانندگان از طریق نمایش تصاویر **غیرواقعی** یا **القا** وجود یافته‌های **غیرواقعی** در تصاویر می‌شود، **مصدق فریبکاری** تلقی شده و تخلف پژوهشی به حساب می‌آید.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - فریبکاری (FRAUD)

○ تبصره:

دستکاری در پشت زمینه عکس‌ها، پاک کردن یا اضافه کردن یک ویژگی خاص و یا دستکاری غیرمعمول و بیش از حد در رنگ‌ها یا شفافیت عکس‌ها، که به قصد فریب خوانندگان صورت می‌گیرد از مصادیق این عمل غیراخلاقی است.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی -
انتشارات همپوشان (REDUNDANT PUBLICATION)

• ماده ۶-۲:

ارسال و انتشار همپوشان
دستنوشته‌ها در یک مجله یا مجلات
مختلف ممنوع است و تخلف
پژوهشی محسوب می‌شود.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - انتشارات همپوشان (REDUNDANT PUBLICATION)

• تبصره ۱:

ارسال دستنوشته‌ای که حاوی حجم قابل توجهی از اطلاعات یک مقاله‌ی **منتشر شده** یا در حال **بررسی** باشد، برای بررسی جهت انتشار به عنوان مقاله‌ی پژوهشی جدید نادرست است، **حتی** اگر به مقاله‌ی قبلی ارجاع داده باشد و یا مقاله‌ی قبلی به نویسنده (گان) همین دستنوشته تعلق داشته باشد.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی -
انتشارات همپوشان (REDUNDANT PUBLICATION)

تبصره ۲: تغییرات مختصر در ترتیب
نام نویسندگان یا در عنوان مقاله یا
در خلاصه مقاله نیز مجوز چاپ مجدد
مقاله نمی‌باشد.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی -
انتشارات همپوشان (REDUNDANT PUBLICATION)

تبصره ۳:

اگر یک نشریه‌ی چاپی یا الکترونیک در
حال **بررسی** یک دستنوشته برای انتشار
آن باشد، **ارسال همان** دستنوشته به
نشریه‌ی **دیگر** نادرست است.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - انتشارات همپوشان (REDUNDANT PUBLICATION)

• تبصره ۴:

در مواردی که انتشار به صورت همزمان چاپی و الکترونیک صورت می‌گیرد، هر دو نسخه چاپی و الکترونیک برای نوشتن منابع، باید یک آدرس واحد داشته باشند.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - انتشارات همپوشان (REDUNDANT PUBLICATION)

• تبصره ۵:

اگر نویسنده (گان) تصمیم بگیرند به هر دلیلی، دستنوشته‌ای را که در دست **بررسی** برای انتشار در یک نشریه است، برای **نشریه‌ی دیگری** ارسال نمایند، باید ابتدا **انصراف** خود را از انتشار آن به صورت **کتبی** به نشریه‌ی اول اعلام نمایند. این کار حداکثر تا **پیش** از اعلام **پذیرش** دستنوشته برای انتشار در نشریه‌ی اول، امکان‌پذیر است.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - انتشارات همپوشان (REDUNDANT PUBLICATION)

○ تبصره ۶:

اگر سردبیران **چند** نشریه تصمیم بگیرند که به طور **مشترک** مقاله‌ای را منتشر کنند، در صورتی که این اقدام در راستای تأمین **سلامت** جامعه باشد و نیز مراتب به طور **شفاف** به خوانندگان آن نشریات اطلاع‌رسانی شود، **مشروط** به تعیین تکلیف کلیه حقوق مادی و معنوی مرتبط، این کار بلامانع است.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - انتشارات همپوشان (REDUNDANT PUBLICATION)

○ تبصره ۷:

چاپ یک مقاله به دو یا چند زبان مختلف در صورتی مجاز است که سردبیران همه مجلات ذی نفع از روند مربوطه آگاهی و رضایت داشته باشند و به علاوه در مقاله دوم و بعد از آن به خوانندگان اعلام شود که مقاله قبلاً یک یا چند بار به زبان (زبان های) دیگری منتشر شده است (به همراه آدرس مقاله یا مقالات قبلی، سال چاپ و شماره صفحات مربوطه).

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - انتشارات همپوشان (REDUNDANT PUBLICATION)

• تبصره ۸:

در صورتی که خلاصه مقاله قبلاً در کنگره‌ها یا سمینارها به صورت شفاهی یا پوستر ارائه شده باشد، متن کامل مقاله را می‌توان بعداً به چاپ رساند. در مواردی که کنگره مذکور خلاصه مقاله را در یک مجله علمی منتشر کرده باشد لازم است که به مسئولین مجله اطلاع رسانی کافی درمورد چاپ خلاصه مقاله شده باشد و اطلاعات مذکور به صورت شفاف در کنار مقاله اصلی به خوانندگان نیز منتقل شود.

فصل ۲: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی - انتشارات همپوشان (REDUNDANT PUBLICATION)

• تبصره ۹:

خلاصه مقاله‌ای که به **همایش** ارسال می‌شود، اگر **قبلاً** به صورت خلاصه یا مقاله‌ی کامل منتشر شده باشد، باید مراتب به **اطلاع دبیر** کنگره رسانده شود.

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَ سَلَامٌ عَلَى

الرُّسُلِينَ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سوره مبارکه صافات آیات کریمه ۱۸۰-۱۸۲

